

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

I.801.17.2014.AJK

Warszawa, 1.07.2014 r.

Pan

Marek Biernacki

Minister Sprawiedliwości

szanowny Panie Ministrze

Rzecznik Praw Obywatelskich, pełniący również funkcję niezależnego organu do spraw równego traktowania, monitoruje polski system prawa pod kątem eliminowania z niego przepisów wskazujących na dyskryminację obywateli, w tym także ze względu na wiek. W związku z powyższym, pragnę przedstawić **wątpliwości, jakie wzbudziła kwestia ponownego wprowadzenia do ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji¹ (dalej: ustawa o komornikach) limitu wieku, po osiągnięciu którego komornicy zmuszeni są do zaprzestania dalszego wykonywania czynności zawodowych.** Wprowadzenie wspomnianej cezury nastąpiło ustawą z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów (dalej: ustawa nowelizująca)², z mocą obowiązującą od dnia 23 sierpnia 2013 r. Zgodnie z art. 11 pkt 8 lit. a ustawy nowelizującej w ustawie o komornikach w art. 15a dodano pkt 3a stanowiący, że Minister Sprawiedliwości odwołuje komornika z zajmowanego stanowiska, jeżeli komornik ukończył 70 rok życia.

Rozpatrując wskazane zagadnienie należy mieć na uwadze, że tego rodzaju przepis został uprzednio usunięty z porządku prawnego ustawą z dnia 23 listopada 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z podwyższeniem wieku emerytalnego (dalej: ustawa o zmianie niektórych ustaw w związku z podwyższeniem wieku emerytalnego)³, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2013 r. Artykuł 6 pkt 1 lit. a tej ustawy uchylił art. 15a ust. 1 pkt 3 ustawy o komornikach, który przewidywał obligatoryjne odwołanie komornika przez Ministra Sprawiedliwości po osiągnięciu przez niego wieku 65 lat.

¹ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376 ze zm.)

² Dz. U. z 2013 r., poz. 829.

³ Dz. U. z 2012 r., poz. 1544.

Podejmując próbę analizy celowości przywrócenia przez ustawodawcę limitu wieku dla komorników szczególną uwagę należy zwrócić na wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego (dalej: NSA) z dnia 9 lipca 2013 r.⁴, w którym NSA badał zasadność odwołania ze stanowiska przez Ministra Sprawiedliwości komornika sądowego po osiągnięciu przez niego 65 roku życia, tj. wieku określonego w obowiązującej w dacie wydania decyzji Ministra Sprawiedliwości ustawy o komornikach. NSA dostrzegł, że **państwo polskie, dokonując wdrożenia dyrektywy Rady UE z dnia 27 listopada 2000 r. 2000/78/WE ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (dalej: dyrektywa)⁵ nie skorzystało z możliwości uznania, że w przypadku komorników odmienne traktowanie ze względu na wiek nie stanowi dyskryminacji.** Tym samym ustawodawca nie spełnił wymogu wskazanego w dyspozycji art. 6 ust. 1 dyrektywy, zgodnie z którym państwa członkowskie mogą dopuścić odmienne traktowanie ze względu na wiek, które nie stanowi dyskryminacji, jeżeli w ramach prawa krajowego zostanie to obiektywnie i racjonalnie uzasadnione zgodnym z przepisami celem, w szczególności celami polityki zatrudnienia, rynku pracy i kształcenia zawodowego i jeżeli środki mające służyć realizacji tego celu są właściwe i konieczne.

W ocenie NSA, za przyjęciem takiego stanowiska przemawia treść uzasadnienia do projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z podwyższeniem wieku emerytalnego. Z uzasadnienia do tej ustawy⁶ wynika, że **interwencja ustawodawcy polegająca na wprowadzeniu ogólnej zasady polegającej na zniesieniu kryterium wieku jako czynnika determinującego możliwość dalszego wykonywania zawodu wynikała przede wszystkim z konieczności uwzględnienia w polskim porządku prawnym postanowień dyrektywy w zakresie odnoszącym się do zasady niedyskryminacji ze względu na wiek, która została implementowana do krajowego porządku prawnego ustawą z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania⁷.** Projektodawca, nawiązując wprost do regulacji zawartych w dyrektywie podkreślił, że utrzymanie w przepisach pragmatycznych regulacji, zezwalających na rozwiązanie stosunku pracy jedynie z tego powodu, że pracownik osiągnął wiek emerytalny, jest możliwe tylko wówczas, jeżeli jest to obiektywnie i racjonalnie uzasadnione zgodnym z przepisami celem dotyczącym polityki zatrudnienia i rynku pracy i jeżeli stanowi to właściwy i konieczny środek do realizacji powyższego celu. Niniejszy projekt przewidywał zatem zachowanie regulacji odwołujących się do przesłanki

⁴ Sygn. akt II GSK 391/12.

⁵ Dz. Urz. UE L 303.12.16.

⁶ Zob. druk sejmowy nr 834.

⁷ Dz. U. Nr 254, poz. 1700 ze zm.

wieku emerytalnego tylko w wyjątkowych sytuacjach, m.in. gdy jest to uzasadnione w świetle kryteriów określonych w dyrektywie. Natomiast jako zasadę przyjęto uchylenie regulacji pozwalających na zwolnienie pracownika z pracy tylko i wyłącznie ze względu na osiągnięcie przez niego wieku emerytalnego – mając na względzie, że dotyczy to pragmatyk zawodowych, ale jednocześnie uznając, że dalsze utrzymywanie odrębności w tym zakresie, w stosunku do regulacji obowiązujących ogół pracowników – nie znajduje uzasadnienia.

Wobec powyższego, w ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, uprawniony wydaje się wniosek, że **założeniem rządowego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z podwyższeniem wieku emerytalnego było wyeliminowanie z systemu prawa norm odnoszących się do wieku jako wyznacznika automatycznego niejako „wygaśnięcia” uprawnień do wykonywania określonych czynności zawodowych.**

W omawianym kontekście warto przywołać też treść uchwały Sądu Najwyższego, z której wynika, iż osiągnięcie wieku emerytalnego i nabycie prawa do emerytury nie może stanowić wyłącznej przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę na podstawie art. 45 § 1 Kodeksu pracy⁸. Podkreślić należy, że **w ocenie Sądu Najwyższego wypowiedzenie umowy o pracę ze względu na osiągnięcie przez pracownika wieku emerytalnego stanowi przejaw dyskryminacji ze względu na wiek.** Nadto warto zauważyć także, że w ocenie Sądu Najwyższego ustawodawca, wdrażając postanowienia dyrektywy, nie wprowadził do prawa krajowego przepisu, w którym jednoznacznie uznałby, że rozwiązanie z pracownikiem umowy o pracę wyłącznie ze względu na osiągnięcie wieku emerytalnego nie stanowi dyskryminacji, ponieważ przechodzenie pracowników na emeryturę z chwilą osiągnięcia wieku emerytalnego jest uzasadnione celami polityki zatrudnienia popieranej przez państwo. Wydaje się, że w omawianej sprawie analizę tę należy również odpowiednio uwzględnić.

Odwołując się z kolei do bogatego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE) dotyczącego zasady niedyskryminacji ze względu na wiek – będącej zasadą ogólną prawa Unii – należy zauważyć, iż TSUE uznaje, że **obiektywne i racjonalne uzasadnienie stanowienia odstępstw od omawianej zasady nie może przebiegać w sposób dowolny, nie mający racjonalnych podstaw.** Tym samym na państwa członkowskie został nałożony obowiązek wykazania, że obrany cel, o którym mowa w art. 6 ust. 1 dyrektywy, nie jest celem hipotetycznym, zaś jego realizacja jest konieczna i uzasadnia stanowienie derogacji od

⁸ Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2009 r., sygn. akt II PZP 13/08.

zasady niedyskryminacji ze względu na wiek. Z orzecznictwa TSUE wynika⁹, że **w celu odparcia zarzutu dyskryminacji ze względu na wiek konieczne jest spełnienie przez państwo członkowskie wysokich wymagań dowodowych** w tym zakresie. Akceptowane przez TSUE dowody to przede wszystkim dokumenty krajowej procedury legislacyjnej, mogące przedstawiać uwarunkowania polityczne, gospodarcze, społeczne, demograficzne, finansowe czy analizujące sytuację na krajowym rynku pracy¹⁰.

W omawianym aspekcie **istotnego znaczenia nabiera fakt, że polski ustawodawca ponownie wprowadzając do systemu prawa ograniczenie wiekowe dla wykonywania zawodu przez komorników nie tylko nie wskazał celu tego rozwiązania, ale można nawet uznać, iż podjął działanie przeciwstawne do aktualnych dążeń państwa polegających na wydłużaniu aktywności zawodowej Polaków.** Dla zilustrowania wskazanej tezy wskazać można chociażby na treść stanowiska rządu wobec prezydenckiego projektu ustawy o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym¹¹. W piśmie z dnia 16 października 2013 r. Prezes Rady Ministrów wskazał, że rozpatrując zagadnienie wydłużenia granicy wieku, do której można pełnić służbę sędziego (z 70 do 75 lat), należy mieć na względzie czynniki takie, jak konieczność wydłużania okresu aktywności zawodowej, wynikająca ze starzenia się społeczeństwa i uwarunkowań gospodarczych, oraz ochronę aktywnych ludzi starszych przed zjawiskiem wypierania z rynku pracy ze względu na wiek, wbrew ich woli kontynuowania aktywności zawodowej. W ocenie Rzecznika, wskazane wyżej argumenty są równie aktualne i adekwatne co do kwestii zniesienia cezury wieku wobec komorników.

Jednocześnie zauważyć trzeba, że w uzasadnieniu projektu ustawy o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów brak jakichkolwiek wyjaśnień dotyczących zasadności ponownego wprowadzenia limitu wieku wobec komorników. Przytoczone fakty zdają się potwierdzać tezę, iż **wprowadzając ponownie do systemu prawa ograniczenie wiekowe dla komorników ustawodawca nie wskazał „racjonalnego i obiektywnego uzasadnienia tego rozwiązania zgodnym z przepisami celem”**, co - jak wyraźnie stanowi art. 6 ust. 1 dyrektywy - **jest konieczne, aby odmienne traktowanie ze względu na wiek nie zostało uznane za przejaw dyskryminacji.** Można zatem przyjąć, że powstał stan prawny odpowiadający temu, który stanowił kanwę przytoczonego wyżej rozstrzygnięcia NSA (różnica dotyczy jedynie przyjętej granicy wiekowej). Należy również uwzględnić, że – według TSUE – na sądzie krajowym, przed którym

⁹ Por. m. in. wyrok TSUE z dnia 5 marca 2009 r. w sprawie C-388/07, *The Incorporated Trustees of the National Council on Ageing (Age Concern England)/Secretary of State form Business, Enterprise and Regulatory Reform.*

¹⁰ Zob. M. Domańska, *Zakaz dyskryminacji ze względu na wiek w orzecznictwie TS*, „Europejski Przegląd Sądowy”, kwiecień 2011 r., s. 36.

¹¹ Druk sejmowy nr 1591.

zawisłby spór dotyczący zasady zakazu dyskryminacji ze względu na wiek skonkretyzowanej w dyrektywie 2000/78 spoczywać będzie obowiązek zagwarantowania – w ramach jego kompetencji – ochrony prawnej jednostek wynikającej z prawa Unii Europejskiej oraz zapewnienia jego pełnej skuteczności poprzez **niestosowanie jakichkolwiek przepisów prawa krajowego sprzecznych z tą zasadą**¹².

Kwestia odwołania komorników sądowych ze stanowiska po osiągnięciu przez nich 65 lat stanowiła również przedmiot wystąpienia Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania skierowanego do Ministra Sprawiedliwości¹³. W odpowiedzi na to wystąpienie Minister Sprawiedliwości poinformował, że celem regulacji odnoszących się do maksymalnego wieku osób wykonujących zawody komornika sądowego, sędziego czy notariusza jest wykluczenie samej możliwości wpływu ograniczeń psychofizycznych związanych z wiekiem na podejmowane czynności o istotnych skutkach prawnych i społecznych. Wskazano również, że specyfika zawodu komornika sądowego, związana z osobistym podejmowaniem czynności w terenie, częstym uczestnictwem w sytuacjach szczególnie stresogennych, usprawiedliwia określenie górnej granicy wieku aktywności zawodowej komorników sądowych na poziomie 65 lat.

W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich – biorąc pod uwagę fakt, że **osiągnięcie wskazanego celu, jakim jest konieczność zapewnienia prawidłowego pełnienia funkcji publicznej, jest możliwe przy zastosowaniu mniej intensywnego środka ingerującego w prawa i wolności jednostek** – podniesiony przez Ministra Sprawiedliwości argument nie wydaje się zasadny. Za środek umożliwiający osiągnięcie wskazanego celu można bowiem uznać rozwiązanie przewidziane w art. 15a ust. 1 pkt 2 ustawy o komornikach, zgodnie z którym Minister Sprawiedliwości odwołuje komornika z zajmowanego stanowiska, jeśli z powodu choroby lub utraty sił został on uznany przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za całkowicie niezdolnego do pełnienia obowiązków komornika lub bez uzasadnionej przyczyny odmówił poddania się takiemu badaniu, mimo skierowania przez radę właściwej izby komorniczej lub prezesa właściwego sądu okręgowego. W konsekwencji uznać należy, iż obowiązująca na gruncie obecnego stanu prawnego przesłanka odwołania komornika (art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy o komornikach) zapewnia wystarczającą możliwość kontroli pracy komornika oraz ewentualne jego odwołanie w przypadku pogorszenia się jej jakości z uwagi na obniżoną sprawność czy chorobę. Analogiczny środek przewidziany został w uzasadnieniu projektu zmiany ustawy o Sądzie Najwyższym, gdzie wskazano, iż proponowane wydłużenie wieku przejścia przez sędziów Sądu

¹² Zob. wyrok pkt 51 TSUE w sprawie C-555/07, *Seda Küçükdeveci przeciwko Swedex GmbH & Co. KG*.

¹³ Pismo z dnia 18 kwietnia 2011 r.

Najwyższego w stan spoczynku nie niesie ze sobą zagrożenia dla należytego wykonywania przez nich obowiązków służbowych, z uwagi wskazany powyżej „mechanizm kontrolny” gwarantujący efektywność wykonywanej przez sędziego pracy również po osiągnięciu przez niego określonego wieku.

Mając na względzie powyższe, nawet w przypadku hipotetycznego przyjęcia założenia, iż cel w postaci zapewnienia prawidłowego pełnienia funkcji publicznej przez komornika jest obiektywnie i racjonalnie uzasadniony, to nie został on odpowiednio wykazany w procedurze legislacyjnej. Ponadto, w ocenie Rzecznika, nadmierny rygoryzm i automatyzm funkcjonującego obecnie przepisu, który pozbawia komorników prawa do dalszego wykonywania zawodu wyłącznie z uwagi na kryterium wieku zdecydowanie wykracza poza to, co niezbędne dla jego realizacji. Przyjmowane środki powinny bowiem również spełniać „test proporcjonalności”, na co zwraca szczególną uwagę TSUE¹⁴. Regulacja przywracająca limit wieku wobec komorników nie spełnia też wymogu proporcjonalności wynikającego z art. 65 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Wolność wyboru i wykonywania zawodu, jako pochodna godności człowieka, jest klasycznym prawem negatywnym, z którym związany jest generalny obowiązek powstrzymywania się państwa od ingerencji w sferę zastrzeżoną dla jednostki. Odstąpienie od respektowania tego negatywnego aspektu wolności wyboru i wykonywania zawodu możliwe jest jednak tylko na zasadach przewidzianych w powołanych przepisach Konstytucji. Zasada proporcjonalności stanowi istotne kryterium oceny konstytucyjności wprowadzonego przez ustawodawcę ograniczenia danego prawa czy wolności. Zgodnie z tą zasadą ustawodawca nie powinien ustanawiać nadmiernych ograniczeń w korzystaniu przez jednostkę z podstawowych praw i wolności. Oznacza to, iż spośród możliwych środków działania należy wybierać możliwie najmniej uciążliwe dla podmiotów, wobec których mają być zastosowane, lub dolegliwe w stopniu nie większym niż jest to niezbędne dla osiągnięcia

¹⁴ Zob. wyrok TSUE z dnia 13 września 2011 r. w sprawie *Reinhard Prigge, Michael Fromm i Volker Lambach przeciwko Deutsche Lufthansa AG*, C-447/09 czy też wyrok TSUE z dnia 22 listopada 2005 r. w sprawie *C-144/04, Werner Mangold v. Rüdiger Helm* dotyczący niemieckiej regulacji umożliwiającej zawieranie nieokreślonej liczby umów o pracę na czas określony ze starszymi pracownikami (po przekroczeniu przez nich określonego wieku), które uznane zostały przez TSUE za przejaw dyskryminacji ze względu na wiek. TSUE stwierdził m.in.: „(...) przepisy, w zakresie, w jakim uznają wiek danego pracownika za jedyne kryterium dla stosowania umów o pracę na czas określony, o ile nie zostało wykazane, że określenie granicy wieku samo w sobie, niezależnie od wszystkich innych okoliczności związanych ze strukturą danego rynku pracy i sytuacji osobistej zainteresowanego pracownika, jest obiektywnie konieczne dla zrealizowania celu integracji zawodowej bezrobotnych starszych pracowników, należy uznać za wykraczające poza to, co jest właściwe i konieczne dla osiągnięcia tego celu. Poszanowanie zasady proporcjonalności wymaga mianowicie, by każde ograniczenie prawa podmiotowego w możliwie najwyższym stopniu godziło wymogi równego traktowania z realizowanym celem”.

założonego celu¹⁵. Jak to zostało wykazane powyżej, w ocenie Rzecznika, wymóg ten nie został przez ustawodawcę spełniony.

Wprowadzone rozwiązanie budzi również pewne wątpliwości w świetle konstytucyjnej zasady równości (art. 32 ust. 1 Konstytucji). Należy zauważyć, iż ustawa o zmianie niektórych ustaw w związku z podwyższeniem wieku emerytalnego, poza uchyleniem limitu wieku wobec komorników, zniósła to ograniczenie również względem pracowników urzędów państwowych, pracowników służby cywilnej oraz pracowników Najwyższej Izby Kontroli¹⁶. Następnie, ustawą o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów, limit wieku został ponownie wprowadzony wyłącznie wobec komorników. Należy mieć na względzie fakt, iż komornikowi – podobnie jak osobom wykonującym wymienione wyżej zawody przysługuje status funkcjonariusza publicznego¹⁷, w związku z czym – zdaniem Rzecznika – brak jest podstaw, aby w przedstawionym stanie prawnym, w odniesieniu do osób wykonujących zawód komornika granica wieku warunkująca możliwość wykonywania zawodu była regulowana odmiennie, aniżeli dla pozostałych wymienionych wyżej funkcjonariuszy publicznych.

Komornik sądowy jest organem państwa powołanym do wykonywania orzeczeń sądowych w drodze przymusowej egzekucji świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, a także wykonywania innych czynności określonych w ustawach, posiadającym – w ramach wykonywania swoich zadań – władze kompetencje wobec innych podmiotów stosunków prawnych. Dla wykonywania swoich zadań komornik posiada pewien zespół środków osobowych i rzeczowych w postaci kancelarii komorniczej¹⁸. Ustawa z dnia 18 września 2001 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie niektórych innych ustaw¹⁹ wprowadziła istotne zmiany dotyczące statusu komornika zmierzające do dalszego poszerzenia zakresu jego samodzielności. Nastąpiło definitywne odejście od pracowniczego charakteru tego zawodu. Wprowadzono rozwiązanie, zgodnie z którym komornik, pozostając funkcjonariuszem publicznym działającym przy sądzie rejonowym i powiązany z nim licznymi więzami, nie jest pracownikiem sądu, lecz na własny rachunek wykonuje czynności wchodzące w zakres ustawowych zadań komornika. Zmiany te ukształtowały specyficzny charakter zawodu komornika – **pozostając bowiem organem władzy**

¹⁵ Por. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 listopada 2009 r., sygn. akt II FSK 1172/08 oraz z dnia 25 lutego 1999 r., sygn. akt K 23/98.

¹⁶ Por. art. 2, art. 4 i art. 17 ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z podwyższeniem wieku emerytalnego.

¹⁷ Por. art. 115 § 13 pkt 3, 4 i 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.).

¹⁸ Por. uwagi zawarte w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 grudnia 2003 r.

o sygn. akt K 5/02.

¹⁹ Dz. U. Nr 130, poz. 1452.

publicznej, komornik zyskał status, który zbliżył wykonywany przez niego zawód do statusu przedstawicieli innych wolnych zawodów²⁰.

Ustawodawca przesądził, że komornik – mimo że nie jest przedsiębiorcą – wykonuje czynności egzekucyjne na własny rachunek. Formuła ta powinna być rozumiana jako wyraz swoistej „prywatyzacji” zawodu komornika, dotyczącej finansowania jego działalności i – co za tym idzie – jego wynagradzania²¹.

Trybunał Konstytucyjny wyraźnie też zaznaczył, że należy odróżniać pozycję prawną komornika jako organu państwa (organu egzekucji sądowej) od osobistego i majątkowego statusu komornika jako określonej osoby, tzw. piastuna organu²². Komornik jako osoba fizyczna (piastun organu egzekucyjnego) w świetle regulacji obowiązujących od 1 stycznia 2002 r. nie otrzymuje bowiem wynagrodzenia wypłacanego przez sąd, a jego dochód stanowi nadwyżka opłat nad kosztami działalności egzekucyjnej. W omawianym kontekście należy zwrócić uwagę na odmienną sytuację komorników od sytuacji np. sędziów i prokuratorów, którzy przechodząc w stan spoczynku uzyskują prawo do określonego uposażenia. Natomiast w przypadku komornika wykonującego czynności na własny rachunek, istnieje wyraźna zależność pomiędzy wysokością otrzymywanej emerytury a wypracowaną na własny rachunek kwotą zarobków. Zatem sytuacja finansowa komornika, po osiągnięciu przez niego określonego wieku, w istotny sposób różni się od sytuacji sędziego czy prokuratora. W związku z powyższym utrzymywanie wobec komorników granicy wieku jest, w ocenie Rzecznika, zdecydowanie mniej korzystne dla tej grupy zawodowej, niż w przypadku obowiązywania takiej cezury wobec sędziów czy prokuratorów.

Należy również odnotować, że na skutek zmian wprowadzonych ustawą z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz niektórych innych ustaw²³ aktualnie w jednym rewirze obejmującym obszar właściwości sądu rejonowego może działać kilku komorników. Wskazana zmiana legislacyjna przyznała wierzycielowi szeroki zakres swobody wyboru komornika²⁴ – analogicznie do możliwości wybrania przez klienta odpowiadającego mu pełnomocnika w postaci adwokata czy radcy prawnego – oraz doprowadziła do komercjalizacji działalności egzekucyjnej. Mając na względzie fakt, iż status komornika zbliżony jest do statusu wolnego zawodu uznać trzeba, że racjonalny ustawodawca nie powinien pozbawiać prawa do wykonywania zawodu tych, którzy mają kwalifikacje komornicze tylko dlatego,

²⁰ Por. uwagi zawarte w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 maja 2009 r. o sygn. akt K 21/08 oraz z dnia 24 lutego 2003 r. o sygn. akt K 28/02.

²¹ Zob. wyrok TK w sprawie o sygn. akt K 5/02.

²² Zob. wyrok TK w sprawie o sygn. akt K 21/08.

²³ Dz. U. Nr 112, poz. 769.

²⁴ Por. art. 5 ustawy o komornikach sądowych.

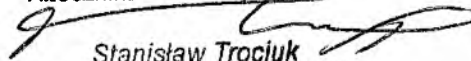
że osiągnęli określony wiek, niezależnie od ich indywidualnej zdolności do prawidłowego wykonywania powierzonych funkcji. Słusznie bowiem nie stosuje się tego rozwiązania wobec adwokatów czy radców prawnych, a przecież ich praca nie jest mniej odpowiedzialna, aniżeli praca komorników oraz wymaga równie wysokiej sprawności psychofizycznej i intelektualnej.

Reasumując, w opinii Rzecznika Praw Obywatelskich, dalsze utrzymywanie wobec komorników sądowych limitu wieku nie spełnia warunków, określonych w art. 6 ust. 1 dyrektywy, dopuszczających odmienne traktowanie ze względu na wiek, jak również dopuszczalnych ograniczeń wolności wykonywania zawodu określonych w art. 65 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji. W związku z powyższym Rzecznik stoi na stanowisku, że konieczne jest ponowne rozważenie przez Ministra Sprawiedliwości zasadności obowiązywania przepisów pozbawiających komornika możliwości dalszego wykonywania zawodu wyłącznie na podstawie osiągnięcia przez niego określonego wieku. Możliwość dalszego utrzymania tej regulacji wiąże się z koniecznością wykazania zaistnienia określonych przesłanek w świetle norm prawa konstytucyjnego i unijnego.

Z uwagi na powyższe, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 i art. 17 b pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), uprzejmie proszę Pana Ministra o poinformowanie Rzecznika, jakie *ratio legis* przyświecało ponownemu wprowadzeniu limitu wieku wobec osób wykonujących zawód komornika sądowego oraz o zajęcie stanowiska w sprawie potrzeby podjęcia prac nad odpowiednią zmianą analizowanej w niniejszym wystąpieniu regulacji ustawowej, z uwzględnieniem przedstawionej wyżej argumentacji.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich